

Sisukord

Wiki: Nõuete faktooring	3
1. Faktooringu kajastamine raamatupidamises	3
2. Faktooringarve väljastamine Directos	6
3. Faktooritav arve hankija raamatupidamises	9
4. Faktooringu tehingute teostamine Directos	10
4.1 Regressiõigusega faktooring	10
4.2 Regressiõiguseeta faktooring	11
5. Faktooringuarvete laekumiste import (pangafail)	12

Wiki: Nõuete faktooring

1. Faktooringu kajastamine raamatupidamises

Faktooringu sisu

Faktooring on teenus, mille puhul ettevõtte nõudeid, näiteks müügiarveid tasub keegi kolmas, ehk lihtsamalt öeldes, tasutakse arved ettevõttele kohe peale väljastamist vahendaja poolt.

Faktooringul on kolm osapoolt: kauba või teenuse müüja, selle teenuse või kauba ostja ning finantsettevõtte ehk faktor, kellele kauba müüja arve loovutab. Müüja ja ostja peavad olema sõltumatud osapooled.

Faktooringu puhul tuntakse **kahte tehingutüüpi** - regressiga ja regressita faktooring. Lihtsustatult selgitades erinevad need kaks faktooringuliiki selle poolest, kellele läheb faktooringusse antud **müügiarvega seotud risk**, kas faktooringupakkujale või müüjale ehk sulle.

- **Regressiga faktooring** – nõuet ei loeta faktooringu tagajärjel müüduks, vaid see jääb bilanssi seni, kuni nõue ise on laekunud või regressiõigus aegunud. Ehk teisisõnu, kui sinu faktooringusse antud arvet ei tasuta, on faktooringupakkujal õigus arve sulle tagasi müüa. Ehk kui su klient faktooringupakkujale tähtaegselt arvet ei maksa, pead sa faktooringupakkujale raha tagasi maksma.
- **Regressita faktooring** – arve omandiõigus läheb üle faktorile, sinu vastu mingeid nõudeid ei teki ning sa saad rahulikult hingata ning oma ettevõtet arendada. Samas on see müüjale ehk sulle **oluliselt kallim** faktooringu liik.

Allpool on toodud näide nõudesumma kajastamisel faktooringu tehingute puhul, kus faktoooritud nõude summa on 100 000 eurot, faktooringu avansi määr 90%. Antud näide ei sisalda teenustasude summasid (intress, komisjonitasu), aga vt. ka p. 4 näiteid.

Kajastamine regressiõigusega faktooringulepingu korral:

Regressiõigusega faktooringuleping		Kajastamine bilansis avansi laekumisel:	
	Saldo enne		Saldo pärast
Raha	0	90 000	90 000
Nõuded ostjatele	100 000	–	100 000
Faktooringukohustus	0	90 000	90 000

Nõude täielikul laekumisel faktooringu andjale, tehakse regressiõigusega faktooringulepingu puhul ettevõtte raamatupidamises järgmine kanne:

Regressiõigusega faktooringleping		Kajastamine bilansis nõude täielikul laekumisel:	
	Saldo enne		Saldo pärast
Raha	90 000	10 000	100 000
Nõuded ostjatele	100 000	-100 000	0
Faktooringukohustus	90 000	-90 000	0

Kui aga risk realiseerub ning klient nõuet faktooringuandjale ei maksa, tuleb ettevõtte raamatupidamises teha järgmist:

Regressiõigusega faktooringleping		Kajastamine kui nõue ei laeku	
	Saldo enne		Saldo pärast
Raha	90 000	-90 000	0
Nõuded ostjatele	100 000	-100 000	0
Faktooringukohustus	90 000	-90 000	0
Kulu (kasumiaruandes)	0	100 000	100 000

Kajastamine regressiõigusega faktooringlepingu korral:

Regressiõigusega faktooringleping		Kajastamine bilansis avansi laekumisel:	
	Saldo enne		Saldo pärast
Raha	0	90 000	90 000
Nõuded ostjatele	100 000	-90 000	10 000
Faktooringukohustus	0	0	0

Nõude täielikul laekumisel faktooringu andjale, tehakse regressiõigusega faktooringlepingu puhul ettevõtte raamatupidamises järgmine kanne:

Regressiõigusega faktooringleping		Kajastamine bilansis nõude täielikul laekumisel:	
	Saldo enne		Saldo pärast
Raha	90 000	10 000	100 000
Nõuded ostjatele	10 000	-10 000	0
Faktooringukohustus	0	0	0

Kui aga risk realiseerub ning klient nõuet faktooringuandjale ei maksa, tuleb ettevõtte raamatupidamises teha järgmist:

Regressiõiguseta faktooringleping		Kajastamine kui nõue ei laeku	
	Saldo enne		Saldo pärast
Raha	90 000	0	90 000
Nõuded ostjatele	10 000	-10 000	0
Faktooringukohustus	0	0	0
Kulu (kasumiaruandes)	0	10 000	10 000

Faktooringlepingu teenustasu kulu kajastatakse mõlemat tüüpi lepingute puhul kas finantskuluna (analoogiliselt intressikulule) või nõuete allahindluse kuluna (kasumiaruandes real mitmesugused tegevuskulud), sõltuvalt sellest, kas tehing tehti rahavoogude juhtimise eesmärgil või halbade nõuete riski maandamise eesmärgil.

Faktooringlepingu tingimuste tõlgendamisel tuleb arvesse võtta ka lepinguga seotud kõrvallepinguid ning nende mõju nõudega seotud sisulistele riskide ja tulude üleminekule (näiteks faktooringlepinguga seotud krediidikindlustus).

Faktooringu finantstehingute põhimõisted

→**Avansimäär** on osa arvest, mille ulatuses faktor arveid finantseerib. Tavaliselt on faktooringuavansi määr vahemikus 65–90% müügiarve nominaalväärtusest, kuid see võib olla ka 50–100%. Üldjuhul arvestatakse see pärast faktooringuintressi ja komisjonitasu maha arvamist arve summast. Avansimäär näitab, kui suure osa arvest faktor müüjale kohe maksab. Määra suurus sõltub nii arve suuruselt, kui ka ajast, mis jääb arve esitamise ja maksetähtaja vahele. Näiteks kui avansimäär on 80% ja arve summa 1000 €, siis faktor annab müüjale 800 €.

→**Faktooringureserv** on osa arve summast, mille faktor kannab müüja arvele vaid juhul, kui ostja on faktorile arve õigeks ajaks tasunud. See on vajalik faktorile krediidiriski vähendamiseks, sest probleemide tekkimisel ostjaga jätab ta selle osa endale.

→**Lepingu limiit** on rahasumma, mille ulatuses faktor müüjale arveid finantseerib. Selle summa, mille ulatuses on võimalik lepingus nimetatud ostjatelt laekumata arveid esitada. Tuleb tähele panna, et kui müüja on juba faktorile lepingu limiidi ulatuses arveid edastanud, peab uued arved enamasti siiski faktorile edastama, ent neid finantseeritakse alles limiidi vabanemisel. Limiit vabaneb, kui esitatud arve alusel laekub summa.

Faktooringu kajastamine raamatupidamises

Vastavalt Raamatupidamistoimkonna juhendile nr 3 (finantsinstrumendid) kujutab faktooringleping endast nõuete müüki ning sõltuvalt faktooringlepingu tüübist kajastatakse järgnevalt:

- juhul kui „müüjal” säilib nõude tagasiostukohustus (ehk **regressiga faktooring**), tuleb tehingut kajastada kui **finantseerimistehingut** (st nõude tagatisel võetud laenu), mitte kui müüki. Nõuet ei loeta faktooringu tagajärjel müüduks, vaid see jääb bilanssi seni, kuni nõue ise on laekunud või regressiõigus aegunud.
- juhul kui tagasiostukohustust ei ole ning kontroll nõude ja temaga seotud riskide ja tulude üle läheb tõepoolest üle ostjale (ehk **regressita faktooring**), kajastatakse tehingut **nõude müügina**.

Näide.

Ettevõtte müüb nimiväärtuses 100 000 euro eest nõudeid maksetähtaegadega kuni 3 kuud liisingfirmale, saades selle eest 90 000 eurot. Nõuded olid ettevõtte bilansis kajastatud eelnevalt nende nimiväärtuses.

Variant A - Kogu risk nõuete kogumise eest läheb üle liisingfirmale (st. regressiõigus puudub)
Sellistel tingimustel sõlmitud faktooringlepingut tuleb kajastada kui nõuete müüki:

D Raha 90 000
D Kulu 10 000
K Nõuded 100 000

Kulu kajastatakse kas finantskuluna (analoogiliselt intressikulule) või nõuete allahindluse kuluna, sõltuvalt sellest, kas tehing tehti rahavoogude juhtimise eesmärgil või halbade nõuete riski maandamise eesmärgil.

Variant B - Kõik nõuete teenindamisega seotud riskid ja tulud jäävad „müüjale”. Kolm kuud pärast tehingu sõlmimisest on liisingfirmal õigus laekumata nõuded ettevõttele tagasi müüa, saades lisaks nominaalväärtusele kokkulepitud suuruses intressitulu. Kui vahepeal peaks nõue laekuma, arvestatakse sealt maha intress ning seda ületav osa tagastatakse ettevõttele.

Kuna „ostjal” on nõuete tagasimüügiõigus, tuleb tehingut kajastada finantseerimistehinguna (kui nõuete tagatisel saadud laenu), mitte müügitehinguna.

D Raha 90 000
K Faktooringkohustus 90 000

Ettevõtte peab arvestama saadud laenult tekkepõhiselt intressikulu. Nõude laekumisel, tasaarveldusel faktooringkohustusega ja ülejäägi tagastamisel ettevõttele tehakse järgmine kanne (eeldusel, et intressikulud olid 1 000 eurot):

D Intressikulud 1 000
D Faktooringkohustus 90 000
D Raha 9 000
K Nõuded 100 000

2. Faktooringarve väljastamine Directos

Faktooringuarve näeb muidu välja nagu tavaline arve, aga sellel peab olema kommentaarina kirjas, et kellele on nõue loovutatud ning müüja pangarekvisiidid peavad olema asendatud Faktooringu ettevõtte pangarekvisiitidega.

Kuidas luua faktooringuarve väljatrükk?

Loo faktooringu arvele väljatrükk, koos nõude loovutamise tekstiga. Arve väljatrükki saab luua registrist Süsteemi seadistused > Väljatrükkid. Vaata ka väljatrükkide häälestamise juhendit: https://wiki.directo.ee/et/yld_print_form

Nõude loovutamise teksti sisestamiseks arve väljatrükile on **kaks võimalust** (soovitame kasutada teist):

eraldi faktooringu klient.

Kliendikaardil täita järgnevad väljad:

- Kood
- Nimi
- Tänav
- Indeks ja linn
- Asumaa
- Kommentaar
- A/a
- Reg nr
- Km reg nr

The screenshot shows the 'ID-KAART' form in the Directo system. Red boxes highlight the following fields:

- ID-KAART** (ID card)
- Kood** (Code)
- Nimi** (Name)
- Tänav** (Street)
- Indeks Linn** (Index City)
- Asumaa** (Country)
- Kommentaar** (Comments)
- Pangakonto/IBAN** (Bank account/IBAN)
- Reg nr** (Registration number)
- Km reg nr** (KM registration number)

A red arrow points to the **Arve väljatrükk** (Invoice type) dropdown menu, with the text "See läheb tekstina arve väljatrükile" (This goes into the invoice type text) next to it.

Faktooritava kliendi kaardil tuleb valida „Arve väljatrükk“ väljale faktooringuarve väljatrükk ja Transpordi sakile lisada „Arve faktooringu klient“ väljale faktooringu firma kliendikaart.

This screenshot shows a portion of the Directo client card form. The **Arve väljatrükk** (Invoice type) dropdown menu is highlighted with a red box, and the selected value is **Arve Faktooring** (Invoice Factoring).

☐ Üldinfo
 ☐ Kontaktid
 ☐ Klassid
 ☐ Tegevused
 ☐ Muudatused
 ☐ Muutused
 ☒ Transport

Üld

Teavitus meil sissetulnud dokumendi puhul

Mis kasutajaga luuakse sisenevad dokumendid

Mis objektiga luuakse sisenevad dokumendid

Tekst artikliväljale, kui sisend-dokumendi artikkel on puudu

Mis seeriasse luuakse sisenevad dokumendid

Kliendi lao jälgimine Ei

Kliendi müük luuakse (olemasolul) arve tellija järgi Ei

Mis laoga luuakse sisenevad dokumendid

GLN

Peppol Id

Väline kood

Omniva / EAK e-arve / e-arve

Posti aadress Aadress

Leping

e-arve channelAddress Pangakonto/IBAN

Arve faktooringu klient 1075

e-arve PayerParty klient

Kui faktooritavale kliendile tehakse arvet, siis väljatrüki väärtus asetub kliendikaardilt arvele. Kui arve kinnitatakse, läheb e-arvena välja vastav väljatrükk. Meilile saates või trükkida soovides samuti vaikimisi luuakse määratud väljatrükiga arve. Kui teha meili või trüki nupu peal parem hiire klikk saab valida mõne teise soovitud väljatrüki.

3. Faktooritav arve hankija raamatupidamises

Arve saaja ettevõttes peab tarnija kaardile panema **arve väljastaja** ehk tegeliku hankija ettevõtte **reg-koodi**, et KMD INF B-osas oleks õige teenuse osutaja.

Hankija kaart peaks välja nägema selline:

Kood	4114	Klass		Objekt		Ladu		Tüüp	Ettevõtte	☐ Suletud
Nim	Hankija									
Tänav										
Indeks Linn										
Maa										
Maakond	1000 (Harju maakond)									
Asumaa	EE (Eesti)									
Telefon										
meil										
Kommentaar										
Hoiatus										
Viitenumber										
☐ Kohustuslik										
☐ Uue ostuarve puhul eeltäitmine eelmisega										
Pank	Faktooringu ettevõtte andmed, et makse läheks õigele kontole SWIFT Pangakonto/IBAN EE222200221001183831 Kood Nimi Nimi pangas SWEDBANK LIISING Aadress pangas Tas. ting. 60 Makse tüüp SEPA ☐ e-arve import eelistab siinseid andmeid Kulud Korrespondeeruv pank									
Info	Läh. viis Läh. ting. Directo-to-Directo: Jah Makse saaja Km reg nr Keel Reg nr 1 Hankija Reg. Kood KM kood Valuuta EM konto Võla konto LS konto KM-maa Siseriiklik Limiit Klient Saatjariik Norm saabumisaeg Trans.kulu Tehinguliik ☐ Teostaja Soodus % Ostugrupp									

4. Faktooringu tehingute teostamine Directos

Eristada tuleb regressiõigusega ja regressiõiguseta faktooringutehingute järjekorda.

- **Regressiõigusega:** juhul kui „müüjal” säilib nõude tagasiostukohustus, tuleb tehingut kajastada kui finantseerimistehingut (st nõude tagasisel võetud laenu), mitte kui müüki. Nõuet ei loeta faktooringu tagajärjel müüduks, vaid see jääb bilanssi seni, kuni nõue ise on laekunud või regressiõigus aegunud.
- **Regressiõiguseta** - juhul kui tagasiostukohustust ei ole ning kontroll nõude ja temaga seotud riskide ja tulude üle läheb tööpoolest üle ostjale, kajastatakse tehingut nõude müügina.

4.1 Regressiõigusega faktooring

Soovituslikult kontod, mida kasutada:

Vajadusel võib teha juurde uusi kontosid konkreetsel just faktooringutehingute kajastamiseks.

Tehingu sisu:	Mis tüüpi leping	Konto nimi (Bilansikirje)	Standarbaasi konto
Faktooringu kohustus	Regressiõigusega	Faktooringu kohustuse konto / Bilansikirje: <i>"Laenukohustused" (lühiki- või pikaajalised)</i>	Võib kasutada kontot 211101 "Saadud lühiajaline laen"
Faktooringu vahekonto	Regressiõigusetu	Faktooringu vahekonto / Bilansikirje: <i>"Laenukohustused" (lühiki- või pikaajalised)</i> või <i>"Nõuded ja ettemaksed"</i>	Konto standarbaasis puudub, tuleb luua uus konto ja kirjendada kas passiva või aktiva poolele.
Teenustasu kulud, nt komisjonitasu vms	Mõlema lepingu puhul	Nõuete allahindluse kulu konto / Kasumiaruande kirje <i>"Mitmesugused tegevuskulud"</i> või Intressikulud / Kasumiaruande kirje <i>"Finantstulud ja -kulud"</i>	"Intressikulud" jaoks võib kasutada kontot 651100; "Nõuete allahindluse kulu" kontot standarbaasis pole, tuleb luua uus konto.
Intressikulu	Regressiõigusega	Intressikulude konto / Kasumiaruande kirje <i>"Finantstulud ja -kulud"</i>	Võib kasutada kontot 651100

Tavapärane tehingute järjekord on:

- Kliendile väljastatakse müügiarve ning see saadetakse ka faktooringu ettevõttele.
- Panka laekub faktooringuarve **avanss** nt 90% kogu arvest miinus muud kulud nt komisjonitasu. Laekunud avanss kajastatakse kontol **„Faktooringu kohustus“**. Vajadusel loo pangaväljavõtetes automaatkonteerimise reegel, kus faktooringuavansi laekumine konteeritakse faktooringu kohustuse kontole

https://wiki.directo.ee/et/fin_valjavote#automaatkonteerimise_reeglid. Faktooringufirma poolt avansi laekumisel ei saa panna ostja arve tasutuks. Ostja laekumata arve jääb bilanssi seni, kuni nõue ise on laekunud faktooringufirmale.

- Kuu lõpus esitab faktooringu ettevõtte muude kulude kohta ostuarve, mis registreeritakse nagu tavaline ostuarve, aga kuna see on juba avansi summast kinnipeetud, siis see tasaarveldatakse tasumisviisiga, mis krediteerib kontot „Faktooringu kohustus“.
Juhul aga, kui muud kulud ei ole avansist kinnipeetud/tasaarveldatud, siis tuleb need arved tasuda faktooringule ostuarve alusel.
- Kui klient tasub faktooringule ära kogu võla, siis tasub faktooring viimase osa arvest ehk siis laekub ülejäänu 10% ehk **reserv**. Laekunud reserv kajastatakse kontol **„Faktooringu kohustus“**.
Märkige tasutuks kliendi võlgnevus ja kohustus faktooringupakkujale. Selleks teosta laekumine kliendi arvetele käsitsi, massasetajaga või impordiga (tasumisviisiks, millel kontoks on faktooringukohustus).
- Kui klient aga jätab pangale tähtajaks tasumata, siis tuleb tasumata osa faktooringule tagasi maksta ning kas kanda ebatõenäoliste arvete reservi või jääb reskontrosse üles.

4.2 Regressiõigusetu faktooring

Tavapärane tehingute järjekord on:

- Kliendile väljastatakse müügiarve ning see saadetakse ka faktooringu ettevõttele.
- Panka laekub faktooringuarve **avanss** nt 90% kogu arvest miinus muud kulud nt komisjonitasu. Laekunud avanss kajastatakse kontol **„Vahekonto“**. Vajadusel loo pangaväljavõtetes automaatkonteerimise reegel, kus faktooringuavansi laekumine konteeritakse vahekontole

https://wiki.directo.ee/et/fin_valjavote#automaatkonteerimise_reeglid.

- Märgi tasutuks kliendi võlgnevus ja debiteeri vahekontot. Selleks teosta laekumine kliendi arvetele käsitsi, massasetajaga või impordiga (tasumisviisiks, millel kontoks on vahekonto).
- Kuu lõpus esitab faktooringu ettevõtte muude kulude kohta ostuarve, mis registreeritakse nagu tavaline ostuarve, aga kuna see on juba avansi summast kinni peetud, siis see tasaarveldatakse tasumisviisiga, mis krediteerib kontot „Vahekonto”.
Juhul aga, kui muud kulud ei ole avansist kinni peetud/tasaarveldatud, siis tuleb need arved tasuda faktooringule ostuarve alusel.
- Kui klient tasub faktooringule ära kogu võla, siis tasub faktooring viimase osa arvest ehk siis laekub ülejäänu 10% ehk **reserv**. Laekunud reserv kajastatakse kontol „**Vahekonto**”.
Märkige tasutuks kliendi võlgnevus ja debiteerige vahekontot. Selleks teosta laekumine kliendi arvetele käsitsi, massasetajaga või impordiga (tasumisviisiks, millel kontoks on vahekonto).
- Kui klient aga jätab pangale tähtajaks tasumata, siis jääb raha faktooringuandjale ning saamatajäänud reservi osa tuleb kanda kuluks.

5. Faktooringuarvete laekumiste import (pangafail)

Swedbank'i klientidel on võimalik Directosse importida faktooringuarvete laekumisi. Vaata juhendit [https://wiki.directo.ee/et/mr_laekumine?s\[\]=faktooring#faktooringu_laekumiste_import](https://wiki.directo.ee/et/mr_laekumine?s[]=faktooring#faktooringu_laekumiste_import)

Tähele tuleb panna seda, et kui faktooringuarvete laekumised koostatakse impordi faili kaudu, siis on tegemist regressiõigusega faktooringu viisil laekumiste kajastamisega, kuna arvetele pannakse laekumised peale kohe avansi laekumisel, mitte alles lõpus kui kogu nõue on laekunud. Seega, kui sisuliselt (vastavalt lepingule) on tegemist ikkagi **regressiõigusega** faktooringuga, siis tuleb bilansi tarbeks käsitsi arvele võtta Faktooringukohustus ning Ostjatelt laekumata arvete saldo lõplikult laekumata arvete summas.

From:

<https://wiki.directo.ee/> - Directo Help

Permanent link:

https://wiki.directo.ee/et/nouete_faktooring?rev=1722844083

Last update: **2024/08/05 10:48**

